Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.llyw.cymru

Y cynlluniau ar gyfer anghenion dysgu ychwanegol

Ymgynghoriad ar gyfer plant a phobl ifanc

Helô

Mae Llywodraeth Cymru eisiau i bob plentyn a pherson ifanc yng Nghymru gael y cyfleoedd gorau i wneud yn dda mewn bywyd.

Nid ydyn ni eisiau i unrhyw rai gael eu dal yn ôl mewn bywyd oherwydd eu bod nhw'n ei chael hi'n anodd dysgu.

Mae rhai plant a phobl ifanc yn ei chael hi'n fwy anodd dysgu nag eraill, ac efallai bod angen help ychwanegol arnyn nhw i:

- wneud gwaith ysgol
- deall gwybodaeth
- rannu eu barn gydag eraill.

Anghenion addysgol arbennig (AAA) neu anawsterau ac anableddau dysgu (AAD) yw ein henwau ar y rhain.

Yng Nghymru, mae yna lawer o waith da i gefnogi plant a phobl ifanc â'r anghenion yma, ond rydyn ni eisiau gwneud yn siŵr bod y cymorth iawn ar gael yn rhwydd i unrhyw un sydd ei angen.

Beth rydyn ni eisiau ei wneud

Mae'r llyfryn yma'n esbonio'r newidiadau rydyn ni eisiau eu gwneud i'r gyfraith fel y gallwn ni gael system well sy'n helpu gwasanaethau i gydweithio.

Rydyn ni eisiau gwybod beth yw'ch barn chi, felly a fyddech cystal ag ateb y cwestiynau wrth iddyn nhw godi.

Eich hawliau

Mae Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP) yn manylu ar wahanol hawliau plant a phobl ifanc, gan gynnwys eich hawl i addysg a hawl i ddweud eich dweud ynglŷn â phenderfyniadau sy'n effeithio ar eich bywyd chi.

Cyflwyniad

Pam y mae angen newidiadau arnon ni?

Rhoddwyd y systemau rydyn ni'n eu defnyddio heddiw ar waith 30 mlynedd yn ôl ac nid ydyn nhw, erbyn hyn, yn gwneud popeth rydyn ni eisiau iddyn nhw ei wneud.

Ein gweledigaeth

Rydyn ni eisiau system newydd yng Nghymru i gefnogi plant a phobl ifanc sy'n ei chael hi'n anodd dysgu.

Bydd y system newydd yma:

- yn rhoi plant, pobl ifanc a'u buddiannau yn gyntaf
- yn gwrando ar blant, pobl ifanc a'u teuluoedd mewn penderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau nhw
- yn gwneud yn siŵr bod y cymorth iawn ar gael i blant a phobl ifanc
- yn gwneud y broses o gytuno ar gynlluniau'n haws iddyn nhw
- yn helpu i ddatrys problemau neu anghydfodau'n gyflym
- yn gwneud yn siŵr bod pawb yn cydweithio.

Ein tri nod

Rydyn ni eisiau:

- un gyfraith ynglŷn â sut i gefnogi plant a phobl ifanc rhwng 0 a 25 oed y mae angen help arnyn nhw â dysgu
- un system o gydweithio fel bod pob gwasanaeth yn gallu camu i mewn yn gynnar â'r cymorth iawn i blant a phobl ifanc y mae angen help arnyn nhw i ddysgu
- cyngor, cymorth a gwybodaeth eglur sy'n deg i bawb os bydd pethau'n mynd o chwith neu os nad yw pawb yn hoffi penderfyniad.

I'n helpu ni i gyrraedd y nodau yma mae gennym ni 10 prif beth rydyn ni eisiau ei wneud.

10 nod

1. Rydyn ni eisiau cyflwyno term newydd, sef ‘anghenion dysgu ychwanegol’ (ADY).

Bydd ADY yn disodli AAA (anghenion addysgol arbennig) ac AAD (anawsterau neu anableddau dysgu). Bydd y gyfraith newydd yn esbonio union ystyr ADY.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn canolbwyntio ar anghenion addysgu a dysgu, nid ar anghenion eraill fel anghenion iechyd
- ✔ yn ffordd newydd o helpu plant a phobl ifanc sy’n ei chael hi’n fwy anodd dysgu nag eraill
- ✔ yn cefnogi dysgwyr ar draws blynyddoedd cynnar, ysgol ac addysg bellach.

Ai canolbwyntio ar anghenion dysgu, yn hytrach nag ar anghenion eraill fel iechyd, ydy’r ffordd iawn o fynd ati?

Ie ☐ Nage ☐ Pam?

2. Rydyn ni eisiau cefnogi pob plentyn a pherson ifanc rhwng 0 a 25 oed.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn dod â’r holl systemau a chyfreithiau gwahanol at ei gilydd mewn un system newydd
- ✔ yn cefnogi pobl ifanc sydd mewn hyfforddiant neu addysg bellach ôl-16
- ✔ yn helpu pob dysgwr wrth iddyn nhw symud rhwng ysgolion, symud i addysg ôl-16 neu ddechrau gweithio.

Ydych chi’n meddwl y bydd hyn yn helpu plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol rhwng 0 a 25 oed?

Ydw ☐ Nac ydw ☐ Pam?

3. Rydyn eisiau cael un cynllun datblygu unigol (CDU) yn lle datganiad o AAA neu fathau eraill o gynlluniau.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn rhoi cynllun datblygu unigol (CDU) i bob plentyn a pherson ifanc ag ADY
- ✔ yn cynnig help i bob plentyn a pherson ifanc ag ADY ar y lefel sydd ei hangen
- ✔ yn cefnogi pob angen dysgu ychwanegol.

A fydd cael cynlluniau datblygu unigol yn well na chael gwahanol gynlluniau ar gyfer gwahanol anghenion?

Bydd ☐ Na fydd ☐ Pam?

4. Rydyn ni eisiau cynnwys plant, pobl ifanc a'u teuluoedd fel eu bod nhw'n chwarae rhan mewn penderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau nhw.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn helpu plant, pobl ifanc a'u rhieni/gofalwyr i chwarae rhan mewn cynllunio'r help a'r cymorth sydd ei angen arnyn nhw
- ✔ yn rhoi gwybodaeth a chyngor eglur
- ✔ yn cynnig eiriolaeth lle bo'i hangen.

Eiriolaeth – rhywun yn ochri â chi i'ch helpu i ddweud eich dweud.

A fydd hyn yn helpu plant a phobl ifanc i ddweud eu dweud ynglŷn â'r cymorth y maen nhw'n ei gael?

Bydd ☐ Na fydd ☐ Pam?

5. Rydyn ni eisiau i bob plentyn a pherson ifanc fod â gobeithion ar gyfer eu dyfodol a chael nodau yn eu CDU.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn helpu plant a phobl ifanc i wybod pa gymorth y maen nhw i fod i'w gael
- ✔ yn gwneud yn siŵr bod gan ysgolion Gydlynydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cydlynydd ADY) a fydd yn helpu plant a phobl ifanc ag ADY
- ✔ yn helpu plant a phobl ifanc i weld y pethau y maen nhw wedi'u cyflawni, a'u dathlu
- ✔ yn gwneud cynlluniau datblygu unigol yn hyblyg ac yn bosibl i'w newid fel bod modd gosod nodau newydd.

6. Rydyn ni eisiau i unrhyw waith cynllunio a newid cynlluniau datblygu unigol fod yn glir ac yn syml fel bod pawb yn gallu cymryd rhan.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn ei gwneud hi'n haws cynllunio nag y mae'r system AAA sydd gennym ni nawr yn ei ganiatáu
- ✔ yn helpu i ddatrys problemau a materion yn gyflym
- ✔ yn rhoi ffordd i bobl ddweud eu dweud.

A fydd y newidiadau hyn yn cefnogi anghenion plant a phobl ifanc ag ADY yn well?

Byddant ☐ Na fyddant ☐ Pam?

7. Rydyn ni eisiau i bob gwasanaeth sy’n cefnogi plant, pobl ifanc a’u teuluoedd gydweithio.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn helpu addysg, iechyd a gwasanaethau cymdeithasol i gydweithio fel rhan o’r CDU
- ✔ yn cynnwys unrhyw gymorth oddi wrth Fyrddau Iechyd Lleol (BILI) neu Ymddiriedolaethau GIG mewn cynlluniau datblygu unigol
- ✔ yn gwneud yn siŵr bod yna rywun ym mhob BILI a fydd yn helpu ag ADY
- ✔ yn cefnogi plant sy’n derbyn gofal i gael CDU sy’n gweithio gyda’u cynlluniau gwasanaethau cymdeithasol
- ✔ yn helpu i rannu gwybodaeth.

Plant sy’n derbyn gofal – mae rhai plant yn derbyn gofal gan yr awdurdod lleol mewn teuluoedd maeth neu gyda gofalwyr eraill, fel eu bod nhw’n cael eu cadw’n ddiogel.

A fydd hyn yn helpu pawb i gydweithio i gefnogi plant a phobl ifanc ag ADY?

Bydd ☐ Na fydd ☐ Pam?

8. Rydyn ni eisiau i anghydfodau a chwynion gael eu trin yn gyflym fel nad oes yn rhaid i bobl fynd i dribiwnlys.

Tribiwnlys – fel llys, lle mae rhywun yn gwrando ac yn penderfynu ynglŷn ag anghydfodau.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn helpu i atal anghydfodau a phroblemau rhag digwydd
- ✔ yn cefnogi awdurdodau lleol a rhieni/gofalwyr i ddod i ddatrys problemau gyda'i gilydd
- ✔ yn cynnig gwasanaethau eiriolaeth i blant a phobl ifanc
- ✔ yn cynnig rhywun ar wahân i awdurdodau lleol i edrych ar faterion a rhoi cyngor.

9. Rydyn ni eisiau i'r holl blant, pobl ifanc a rhieni/gofalwyr gael yr hawl i apelio os oes angen hynny.

Apelio – gofyn i rywun ailedrych ar benderfyniad.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn rhoi'r hawl i bawb dan sylw apelio neu fynd i dribiwnlys, gan gynnwys dysgwyr hyd at 25 oed.

?

A fydd hyn yn helpu pan mae yna broblemau neu anghydfodau ynglŷn â chymorth?

Bydd ☐ Na fydd ☐ Pam?

10. Rydyn ni eisiau cod ymarfer newydd i fanylu ar y rheolau a'r canllawiau i bawb sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc ag ADY.

Bydd y system ADY newydd:

- ✔ yn rhoi gwybod i bawb sut i weithio'n unol â'r gyfraith newydd.

Oes yna unrhyw beth rydych chi'n meddwl ein bod ni wedi'i adael allan o'n nodau?

Y camau nesaf

Anfonwch eich atebion erbyn 18 Rhagfyr 2015 i:

Y Gangen Anghenion Dysgu Ychwanegol
Yr Is-adran Cymorth i Ddysgwyr
Y Gyfarwyddiaeth Seilwaith, Cwricwlwm, Cymwysterau a Chymorth i Ddysgwyr
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

neu: SENReforms@cymru.gsi.gov.uk

OGL © Hawlfraint y Goron 2015 WG26534